

SPRAWOZDANIE SZPITALA BONIFRATRÓW W KRAKOWIE

~ za rok 1903 ~

o leczonych tamże chorych, których bez względu na religię,
narodowość i stan przyjęto, pielęgnowano i leczono

oraz

krótki przegląd działalności poszczególnych szpitali
w austriacko-czeskiej prowincyi zakonnej

W KRAKOWIE
CZCIONKAMI DRUKARNI »CZASU«
NAKŁADEM KONWENTU BONIFRATRÓW

1904

Działalność Szpitala naszego za rok ubiegły przedstawia się w następujących cyfrach:

Szpital założony w r. 1609 przez Waleryana Montelupi na 12 chorych, posiada od 1 listopada 1897 r. sześćdziesiąt łóżek.

W roku ubiegłym leczonych było ogółem chorych **1.045**, w tej liczbie **65** pozostałych z r. 1902.

Z przyjętych w 1903 r. **980** chorych, było rz. kat. **929**, gr. kat. **7**, protest. **5**, izraelitów **38**, bezw. **1**.

Opuściło Szpital wyleczonych **720**, z polepszeniem **143**, niewyleczonych **30**, zmarło **91**. Pozostało w leczeniu na rok bieżący **61**.

Ogólna liczba dni leczenia wszystkich chorych wyniosła **20.192**, z tych **16.354** bezpłatnych.

Przeciętna ilość dni leczenia każdego chorego równała się **19.5**.

Napływ chorych był największy w styczniu **101**, najmniejszy w maju **58**.

Śmiertelność największą była w marcu **11**, najmniejsza w czerwcu **4**.

Ogólny procent śmiertelności wyniósł **8.6**. Po potrąceniu zaś **40** zmarłych na gruźlicę, **1** na uwiąd starczy, **6** na choroby serca nieuleczalne, **9** na nowotwory, **11** przywiezionych w stanie konania oraz **11** na choroby, które w chwili rozpoczęcia kuracji w szpitalu były bez nadziei polepszenia; procent śmiertelności u pozostałych chorych równał się **1.3**.

Chorych na gruźlicę leczonych było **105**.

Działalność ambulatorium zasadzała się na udzielaniu bezpłatnej pomocy lekarskiej, jak również opatrunków i lekarstw w chorobach wewnętrznych, chirurgicznych, ocz i zębów.

Ogółem w roku ubiegłym udzielono porad ambulatoryjnych **26.843**. W liczbie tej było chorych z Krakowa **12.876**, z Podgórza **6.915**, z dalszych miejscowości **7.052**. Między szukającymi pomocy ambulatoryjnej, było **1.514** żołnierzy.

Na oddziale chirurgicznym operator Szpitala Dr Aleksander Bossowski, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego, dokonał **811** operacji.

Lekarstw zaordynowano w ciągu roku **18.776**, na sumę **K 4.624 h 61** (obliczonych podług „Norma pauperum“ i po potrąceniu 50%).

Opatrunki chirurgiczne i inne lekarskie potrzeby Szpitala i ambulatorium wyniosły **K 1.673 h 82**.

Narodowość chorych.

Nazwa krajów	Ilość	Nazwa krajów	Ilość
Pozostało z r. 1903	65	Z przeniesienia . . .	980
Z Ameryki	1	Z Moraw	21
" Czech	8	" Prus	9
" Dolnej Austrii	3	" Rosji	12
" Galicyi	844	" Szlaska austriackiego	10
" Francyi	1	" Styryi	2
" Królestwa Polskiego	58	" Węgier	11
Do przeniesienia . . .	980	Razem	1045

Stan i zatrudnienie chorych.

	Ilość		Ilość		Ilość
Z r. 1903 pozostało	65	Z przeniesienia . .	287	Z przeniesienia . .	554
Agentów	14	Lakierników	3	Służących domowych . .	30
Aptekarzy	1	Leśniczych	2	" z kolei	4
Bednarzy	2	Malarzy pokojowych . .	4	" z Magistratu	3
Blacharzy	7	Masarzy	9	" z Zarz. tramw.	4
Budowniczych	2	Maszynistów	4	" z c. k. Policji	4
Ceglarzy	9	Młynarzy	5	Szczotkarzy	3
Cieśli	10	Monterów	1	Stelmachów	3
Dorożkarzy	14	Murarzy	23	Strażników akcyjnych . .	18
Druciarzy	2	Muzykantów	2	Strażaków pożarnych . .	5
Drukarzy	3	Nauczycieli	10	Stolarzy	30
Duchownych świeckich . .	11	" prywatnych	2	Studentów	28
" zakonnych	29	Odlewaczy	4	Stróżów domowych . . .	8
Ekonomów	4	Palaczy	2	Subjektów handlowych . .	11
Farbiarzy	2	Pasterzy	2	Szawców	61
Fryzjerów	8	Piekarzy	14	Szklarzy	3
Garbarzy	1	Pisarzy	10	Szlifierzy	1
Górników	2	Pocztylionów	2	Tapicerów	4
Introligatorów	3	Pokrywaczy dachów . . .	3	Tkaczy	3
Kafiarzy	3	Posługaczy publicznych .	1	Tokarzy	2
Kamieniarzy	8	Powroźników	1	Urzędników c. k.	15
Kelnerów	9	Prywatystów	8	" prywatnych	16
Kominiarzy	5	Robotników fabrycznych .	81	Weteranów	3
Koszykarzy	4	Rolników	28	Wyrobników	209
Kowali	15	Rzeźbiarzy	1	Właścicieli domów . . .	2
Krawców	37	Rzeźników	5	" ziemskich	2
Kucharzy	7	Rękawiczników	4	Złotników	2
Kupców	7	Rybaków	1	Zegarmistrzów	2
Kuśnierzy	2	Rymarzy	3	Bez określ. zajęcia . . .	6
Księgarzy	1	Ślusarzy	32	Żebraków	9
Do przeniesienia . . .	287	Do przeniesienia . . .	554	Razem	1045

Zuczuciem smutku kreśliły obecne Sprawozdanie nasze. Myśleliśmy, że pisać je będziemy w murach nowego Szpitala, tymczasem odezwa zeszłoroczna do ogółu, a w szczególności do mieszkańców miasta Krakowa i Podgórza, nie wywołała prawie żadnego wrażenia. Jednostki odezwały się na nasz apel, lecz ogół pozostał zupełnie obojętnym. — Nie więc też dziwnego, żeśmy musieli znów rok cały pracować w najtrudniejszych warunkach, mając pod boki gmach zupełnie wykończony, czekający tylko wewnętrznego urządzenia i mogący być kosztem około **30 tysięcy koron** oddany do publicznego użytku.

Przystępując do budowy nowego Szpitala, rządaliśmy się potrzebą nie tylko chorej nędzy miejscowej, lecz i całego kraju, której zadosyć uczynić w dzisiejszych okolicznościach nie jesteśmy w stanie.

Zdarzały się już w roku ubiegłym wypadki, że chory umierał na bruku z powodu braku miejsca w Szpitalach i Przytułkach. Pisma miejscowe podnosiły grozę tych wypadków; tkliwsze serca litowały się nad nieszczęśliwymi i na tem koniec!

A tymczasem tu działać potrzeba!

Nowy Szpital Bonifratrów będzie mógł pomieścić w razie potrzeby do 150 chorych biedaków t. j. więcej jak podwoi swą działalność, nie mówiąc o wielokrotnem polepszeniu warunków leczenia.

Na wykończenie zaś potrzeba: Na łóżka 10.000 K, meble 5.000 K, bieliznę 3.000 K, urządzenie 2 sal operacyjnych 5.000 K, apteka 2.000 K, urządzenie kaplicy (z wyłączeniem zebranych na ten cel) 3.000 K. Jest również niezmiernie pożądanem urządzenie pralni z aparatem dezynfekcyjnym, co przekracza jednak sumę kalkulacyjną o 10 tysięcy koron. — Czyż więc nie należy skierować dobroczynności w naszą stronę?

Choć w gruncie rzeczy nawet trudno nazwać to dobroczynnością, raczej obowiązkiem względem bliźnich.

W roku sprawozdawczym działalności swej nie tylko nie zmniejszyliśmy, lecz o ile mogliśmy zakres powiększyliśmy.

Chorych leczonych było 1.045, t. j. o 81 więcej niż w r. 1902, przyjęcia ambulatoryjne wzrosły do sumy **26.843**, t. j. powiększyła się liczba szukających bezpłatnej pomocy o **2.538** osób.

Z liczby leczonych około 600 było z Krakowa, szukających zaś bezpłatnej pomocy ambulatoryjnej było 12.876 z Krakowa i 6.915 z Podgórza. — Są to cyfry tak poważne, że sądzimy iż niewiele jest domów w Krakowie, którychby mieszkańcy nie tylko suteryn i poddaszy, ale nawet piętrowe nie korzystali z bezpłatnej pomocy u nas.

Ofiary więc składane na dokończenie Szpitala są pewnego rodzaju moralnem zadośćuczynieniem dla biednych współbraci.

Wiemy, że kraj nasz jest biedny, dotykany często wielkimi klęskami elementarnymi, dlatego też prosimy o jak najskromniejsze ofiary na tak potrzebne rozszerzenie Instytucyi, która w pierwszym rzędzie staje do walki z nędzą i chorobą.

Jak w roku zeszłym, tak i obecnie zwracamy uwagę zamożniejszych mieszkańców tutejszych, jak i kraju całego na jeden z najwznioślejszych sposobów uwiecznienia pamięci swej lub kogoś z osób zasłużonych przez fundowanie t. zw. **łóżek pamiątkowych** w nowym Szpitalu.

Każda osoba lub korporacja, składająca 4.000 koron na budowę Szpitala wiąże na wieczne czasy swe nazwisko z jednym łóżkiem szpitalnem, i w ten sposób szlachetna fundacya zyskuje najpiękniejsze utrwalenie w sercu ubogich i naszego zakładu.

Oprócz tego za wszystkich bez wyjątku ofiarodawców odprawiać się będzie raz na tydzień Msza św. i codziennie odmówiony zostanie z chorymi Różaniec św.

Dotychczas złożyli odpowiedni fundusz na łóżka pamiątkowe: ś. p. Pauli Żegota na 1 łóżko, Srokosz Kacper na 2, Bojanowski Feliks na 2, Bojanowska Ludwika na 1, ś. p. Znamięcka Teofila na 2, J. E. Andrzej hr. Potocki na 1, ś. p. Wołodkowiczowa Zofia na 3 (imieniem męża, syna i własnem), Wołodkiewicz Konstanty na 1 (dla chorego studenta z domu Akadem.), Jałbrzykowski Zygmunt na 2, Roman ks. Sanguszko na 1, Ks. Dzikiewicz Franciszek na 1, ś. p. Ks. kanonik Piotr Strzelichowski na 1, Ks. kan. Chromiński Stanisław na 1, Rodzina ś. p. Dra Stanisława Koya na 1 (imienia zmarłego), K. K. na 1 (imienia ś. p. Jej męża), Marya Krzyżanowska na 2 (imienia swego i ś. p. Jej męża Dra Jana Kantego Krzyżanowskiego). Oprócz tego jedno łóżko będzie imienia ś. p. Kardynała Ledóchowskiego, szczególnego protektora Zakonu Bonifratrów (fundacya Konwentu).

W roku sprawozdawczym otrzymaliśmy kilka ofiar na urządzenie w budującym się Szpitalu kaplicy pod wezwaniem św. Elżbiety.

Wszystkim Czcigodnym Ofiarodawcom, a w szczególności J. O. Księżnie Konstancyi Sanguszkowej, J. O. Księżnie Teresie Lubomirskiej, JWW. Albinie i Zofii Götz-Okocimskiej, Józefie hr. Reyowej, Elizie Czarnomskiej, składamy w imieniu Komitetu i biednych chorych serdeczne „Bóg zapłać“.

Również czujemy się w obowiązku złożyć najszczerze podziękowanie za życzliwość i pomoc: Wysokiemu Sejmowi Krajowemu, Przewielebnemu Duchowieństwu w Galicyi, Wys. c. k. władzom państwowym i krajowym, Świetnej reprezentacyi stoł. król. m. Krakowa, Świetnej Dyrekcyi Kasy Oszczęd. m. Krakowa, Świetnej Dyrekcyi Tow. Wzaj. Ubezpieczeń, oraz JJWW. Obywatelom wiejskim za wielką gościnność okazywaną kwestarzom naszym.

Ślemy również korne dzięki wszystkim zacnym Włościanom naszym, którzy skromną, a dla nas tak drogą daniną w naturze poważnie przyczyniają się do utrzymania biednych chorych w Szpitalu i nie odmawiali takowej nawet w tak ciężkim ekonomicznie roku jak ubiegły.

Nader też obowiązani jesteśmy Szanownym Redakcyom pism miejscowych za popieranie celów naszych, WWPP. Lekarzom zakładowym za ich skuteczną i bezinteresowną pracę dla dobra biednej i cierpiącej ludzkości, oraz wszystkim współczującym działalności Bonifratrów.

Ufni w potęgę prawdziwego miłosierdzia rozpoczynamy 294 rok istnienia swego w Krakowie

BOGU NA CHWAŁĘ, LUDZIOM NA POŻYTEK!

Kraków, dnia 1 stycznia 1904.

Fr. Lätus Bernatek

Przeor Bonifratrów w Krakowie,

Magister Farmacyi,

właściciel złotego krzyża zasługi z koroną.

Szczegółowe sprawozdanie o chorobach leczonych w r. 1903.

CHOROBY	Pozostało z r. 1902	W roku 1903					Pozostaje na r. 1904
		Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
			Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Nie- wyle- czonych		
I. Choroby zakaźne.							
A) Choroby zakaźne epidemiczne:							
Influenza	1	21	22	—	—	—	—
Dur brzuszny	—	8	6	—	—	2	—
Dławcowe zapalenie płuc	1	15	10	—	—	5	1
Zimnica	—	7	7	—	—	—	—
B) Choroby zakaźne przyrpane:							
Róża	—	8	7	—	—	—	1
Ropnica	—	2	—	—	—	2	—
Zapalenie tkanki podskórnej	2	25	26	—	—	—	1
Zapalenie pochewki paznogcia	—	3	3	—	—	—	—
Ropień	1	11	12	—	—	—	—
Zapalenie naczyń i gruczołów chłonnych	—	10	10	—	—	—	—
C) Gruźlica i żoły:							
Żoły	1	1	1	1	—	—	—
Gruźlica płuc	4	52	—	12	4	34	6
„ „ z odma piersiową	—	2	—	—	2	—	—
„ gruczołów chłonnych	1	9	10	—	—	—	—
„ krtani	—	2	—	—	1	—	1
„ przyjądrza	—	2	2	—	—	—	—
„ otrzewnej	—	1	—	1	—	—	—
„ kości	—	17	9	5	1	1	1
„ stawów	—	8	5	3	—	—	—
Ropień zimny	—	5	3	2	—	—	—
D) Kiła:							
Wrzód twardy bez powikłań	1	6	7	—	—	—	—
„ „ ze stulejką	—	2	2	—	—	—	—
Kiła ogólna	3	2	3	2	—	—	—
„ mózgu	—	1	—	—	1	—	—
„ trzeciorzędna stawów	—	1	—	1	—	—	—
E) Rzeżączka:							
Rzeżączka ostra bez powikłań	1	17	15	—	—	—	3
„ „ z powikłaniami	—	3	3	—	—	—	—
„ „ z zapaleniem przyjądrza	2	5	7	—	—	—	—
„ „ ze stulejką	—	4	4	—	—	—	—
„ przewlekła (Condylom. acumiat.)	—	1	1	—	—	—	—
F) Choroby weneryczne zakaźne:							
Wrzód miękki bez powikłań	1	5	6	—	—	—	—
„ „ z dymienicą pachwinową	—	2	2	—	—	—	—
II. Nowotwory.							
Nabłoniak	—	1	—	1	—	—	—
Brodawczak	—	1	1	—	—	—	—
Rak przełyku	—	2	—	—	—	2	—
Do przeniesienia	19	262	184	28	9	46	14

CHOROBY	Pozostało z r. 1902	W roku 1903					Pozostaje na r. 1904
		Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
			Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Nie- wyle- czonych		
Z przeniesienia	19	262	184	28	9	46	14
Rak żołądka	—	2	1	—	—	1	—
Rak odźwiernika	—	1	1	—	—	—	—
„ wątroby	—	1	—	—	1	—	—
Mięsak sieci	—	3	—	—	—	3	—
„ kreski	—	1	—	—	—	1	—
Polip ucha	—	1	1	—	—	—	—
III. Zranienia i uszkodzenia z wyjątkiem samobójstw.							
Stłuczenia	—	14	14	—	—	—	—
Zdarcia przyskórka	—	4	4	—	—	—	—
Krwiaki i podbiegnięcia krwawe	—	3	3	—	—	—	—
Rany cięte	—	5	5	—	—	—	—
„ klute	—	1	1	—	—	—	—
„ darte	1	4	5	—	—	—	—
„ zmiążdżone	—	5	5	—	—	—	—
„ tłuczone	—	3	2	—	—	—	1
„ postrzałowe	—	2	2	—	—	—	—
Zwłknięcia	—	1	1	—	—	—	—
Złamania kości pojedyncze	1	10	11	—	—	—	—
Odjęcie palca	—	1	1	—	—	—	—
Oparzenia	—	2	2	—	—	—	—
Odmrożenia	—	2	2	—	—	—	—
IV. Zatrucia z wyjątkiem samobójstw.							
Przewlekłe zatrucie wysokiem	—	5	4	—	—	—	1
Ostre zatrucie wysokiem	—	15	15	—	—	—	—
V. Zranienia i uszkodzenia zadane w zamiarze samobójstwa.							
Usiłowane samobójstwo przez utopienie się	—	2	2	—	—	—	—
Rana cięta na szyi	—	1	—	—	—	—	1
VI. Choroby ogólne i choroby krwi.							
Uwład starczy	2	3	—	—	2	2	1
Gościec stawowy ostry	4	15	15	—	—	—	4
Cukrówka	—	1	—	1	—	—	—
VII. Choroby układu nerwowego.							
A) Choroby mózgu i opon:							
Przekrwienie mózgu	—	4	4	—	—	—	—
Udar mózgowy (krwotok)	—	2	—	1	—	1	—
Zator mózgowy	—	2	—	2	—	—	—
Nowotwór mózgu	—	2	—	—	1	1	—
Zapalenie opon nagiinne	—	1	1	—	—	—	—
B) Choroby rdzenia i jego opon:							
Stwardnienie rozsiane	—	1	—	—	—	—	1
Zwyrodnienie rdzenia	—	2	—	2	—	—	—
Zapalenie rdzenia	—	1	—	1	—	—	—
C) Choroby nerwów:							
Nerwoból nerwu trójdzielnego	—	1	1	—	—	—	—
„ międzyżebrowy	—	1	1	—	—	—	—
„ kulszowy	—	8	7	—	—	—	1
Postrzał	1	12	9	3	—	—	1
Nerwoból potylicowy	—	3	3	—	—	—	—
Do przeniesienia	28	410	307	38	13	55	25

CHOROBY		Pozostało z r. 1902	W roku 1903					Pozostaje na r. 1904
			Przyjęto	Opuszczył zakład			Zmarło	
				Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Nie- wyle- czonych		
Z przeniesienia		28	410	307	38	13	55	25
D) Nerwice bez tła anatomicznego:								
Padaczka		—	1	—	1	—	—	—
Drżączka porażenna		1	—	—	—	—	1	—
Oslabienie nerwowe		1	6	5	2	—	—	—
Porażenie postępowe		—	1	—	1	—	—	—
E) Choroby umysłowe:								
Śledziennictwo		—	7	3	—	3	—	1
Niedołęstwo umysłu starcze		1	6	—	—	6	—	1
VIII. Choroby ocz.								
Zapalenie spojówek		—	2	2	—	—	—	—
Zapalenie rogówki		—	1	1	—	—	—	—
Zapalenie nerwu wzrokowego		—	1	—	1	—	—	—
XI. Choroby ucha.								
Ostre zapalenie ucha środkowego		—	5	5	—	—	—	—
X. Choroby narządu oddechowego, gruczołu tarczowego i grasicy.								
A) Choroby nosa:								
Ostre zapalenie błony śluzowej nosa		—	5	5	—	—	—	—
Przerost błony śluzowej nosa		—	1	1	—	—	—	—
Krwotok nosowy		—	1	1	—	—	—	—
Zapalenie zatok czołowych		—	1	1	—	—	—	—
B) Choroby krtani i tchawicy:								
Ostry nieżyt krtani		—	1	1	—	—	—	—
(Pachydermia laryngii)		—	1	1	—	—	—	—
Ostry nieżyt tchawicy		—	1	1	—	—	—	—
C) Choroby oskrzeli:								
Ostry nieżyt oskrzelowy		4	54	49	6	—	—	3
Przewlekły nieżyt oskrzelowy		3	8	—	10	—	—	1
D) Choroby płuc i opłucnej:								
Rozedma płuc		2	24	—	12	—	7	7
Nieżyt szczytów		—	5	2	2	—	—	1
Zapalenie płuc opadowe		1	12	11	—	—	1	1
Zapalenie płuc i opłucnej nieżytowe		3	14	16	—	—	1	—
Zapalenie opłucnej suche		—	13	13	—	—	—	—
Zapalenie opłucnej wysiękowe		1	11	3	9	—	—	—
Dusznicza oskrzelowa		—	2	—	2	—	—	—
Zapalenie opłucnej ropne		—	2	—	1	1	—	—
Krwotok płucny		—	6	5	—	—	—	1
E) Choroby gruczołu tarczowego:								
Wół (Struma)		—	1	1	—	—	—	—
XI. Choroby narządu krążenia, gruczołów chłonnych i śledziony.								
A) Choroby serca i osierdzia:								
Ostre zapalenie osierdzia		—	6	—	5	—	—	1
Wady zastawek sercowych		—	6	—	2	—	3	1
Zwapnienie zastawek sercowych		—	1	—	—	1	—	—
Zwyrodnienie mięśnia sercowego		2	2	—	1	—	3	—
Do przeniesienia		47	618	434	93	24	71	43

		W roku 1903						Pozostałe na r. 1904
CHOROBY		Pozostało z r. 1902	Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
				Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Nie- wyle- czonych		
Z przeniesienia		47	618	434	93	24	71	43
B) Choroby naczyń krwionośnych i naczyń chłonnych:								
Tętniak tętnicy piszczelowej		—	1	1	—	—	—	—
Zwapnienie tętnic obwodowych		1	2	—	1	—	1	1
Żylaki		—	2	1	—	1	—	—
Krwawnice		—	6	5	—	—	—	1
Zapalenie naczyń chłonnych		2	1	3	—	—	—	—
XII. Choroby narządu trawienia i narządów dodatkowych.								
A) Choroby jamy ustnej, migdałów, gardła i przełyku:								
Przerost migdałków		—	2	2	—	—	—	—
Zapalenie nieżytowe migdałków		—	5	5	—	—	—	—
Zapalenie mieszkowe		—	3	3	—	—	—	—
Zapalenie rozlane ropne		—	3	2	—	—	1	—
Zapalenie gardzieli nieżytowe ostre		—	6	6	—	—	—	—
Zwężenie przełyku		—	1	—	—	—	1	—
B) Choroby żołądka:								
Ostry nieżyt żołądka		—	14	13	—	—	—	1
Wrzód żołądka		—	3	—	—	1	2	—
Przewlekły nieżyt żołądka		1	2	2	1	—	—	—
C) Choroby jelit:								
Ostry nieżyt jelit		—	12	12	—	—	—	—
Przewlekły nieżyt żołądka i jelit		—	39	24	15	—	—	—
Zapalenie jelita ślepego		1	5	6	—	—	—	—
Zapalenie odbytnicy		1	—	1	—	—	—	—
Wypadnięcie odbytnicy		—	1	1	—	—	—	—
Nawykowe zaparcie stolca		—	5	5	—	—	—	—
Przetoka odbytnicy		—	3	3	—	—	—	—
D) Choroby otrzewnej:								
Przepuklina wolna		1	14	15	—	—	—	—
Przepuklina uwieczniona		—	4	3	—	—	1	—
Przepuklina zapalna		—	1	—	—	—	—	1
Przepuklina wrodzona		—	1	1	—	—	—	—
Przepuklina brzuszna		—	2	2	—	—	—	—
Ostre rozlane zapalenie otrzewnej		—	1	1	—	—	—	—
E) Choroby wątroby i dróg żółciowych:								
Marskość wątroby		1	2	—	3	—	—	—
Żółtaczka		1	2	3	—	—	—	—
Kamica żółciowa		—	2	—	2	—	—	—
XIII. Choroby narządów moczowych.								
A) Choroby nerek, miedniczek nerkowych i moczowodów:								
Ostre zapalenie nerek		1	8	9	—	—	—	—
Przewlekłe zapalenie nerek		—	9	—	6	—	2	1
Nerka wędrująca		—	1	—	1	—	—	—
Uraemia		—	2	—	—	—	2	—
B) Choroby pęcherza:								
Nieżytowe zapalenie pęcherza		—	2	2	—	—	—	—
Wrzód pęcherza		—	1	—	1	—	—	—
C) Choroby cewki moczowej:								
Przerost gruczołu krokowego		—	2	—	2	—	—	—
Zwężenie cewki		1	1	—	2	—	—	—
Przetoka cewki		—	1	1	—	—	—	—
Do przeniesienia		58	790	566	127	26	81	48

CHOROBY	Pozostało z r. 1902	W roku 1903					Pozostaje na r. 1904
		Przyjęto	Opuściło zakład			Zmarło	
			Wyle- czonych	W sta- nie po- lepsze- nia	Nie- wyle- czonych		
Z przeniesienia	58	790	566	127	26	81	48
XIV. Choroby narządów płciowych, z wyjątkiem form kiłowych.							
Zapalenie przyjądrza	—	1	1	—	—	—	—
Wodozbiór	1	2	3	—	—	—	—
Wzela rozwojowa	—	1	1	—	—	—	—
XV. Choroby skóry i tkanki podskórnej.							
Półpasiec	—	2	2	—	—	—	—
Łuszczyca	1	1	2	—	—	—	—
Rybia łuska	—	2	—	—	2	—	—
Wyprysk ostry i przewlekły	—	16	11	4	—	—	1
Wrzody przewlekłe	1	15	11	1	—	—	4
Wilk	—	2	—	1	—	—	1
Zapalenie skóry	—	3	3	—	—	—	—
Zanogice	—	6	5	—	—	—	1
Zapalenie gruczołów łojowych skóry	—	1	1	—	—	—	—
Świerzb	2	30	32	—	—	—	—
Wszy	—	1	1	—	—	—	—
Liszaj	—	2	2	—	—	—	—
XVI. Choroby narządu ruchu.							
A) Choroby kości i stawów:							
Zapalenie okostnej	1	4	5	—	—	—	—
Zapalenie szpiku kostnego	—	2	1	—	—	—	1
Zapalenie stawu biodrowego	—	3	1	2	—	—	—
„ „ kolana (Genua valga)	—	3	—	3	—	—	—
Stopa płaska	—	1	1	—	—	—	—
Zapalenie stawów ostre	—	10	8	—	—	—	2
„ „ zniekształcające	—	4	—	4	—	—	—
B) Choroby mięśni:							
Gościec mięśniowy ostry	—	46	44	—	—	—	2
Zanik mięśni	—	1	—	—	1	—	—
C) Choroby ścięgien i torebek maziowych:							
Przykurczenia	—	1	—	1	—	—	—
Zapalenie torebek maziowych	1	3	2	—	1	—	1
Wodniak (Hygroma)	—	2	2	—	—	—	—
XVII. Bez rozpoznania.							
Symulacya	—	5	5	—	—	—	—
Wyczerpani	—	9	9	—	—	—	—
Konający	—	11	—	—	—	11	—
Razem	65	980	720	143	30	91	61
		1045			1045		

Wykaz operacji

dokonanych na chorych stałych i przychodnich.

Nazwa operacji	Ogólna liczba
Amputacja podudzia 2, ręki 1	3
Opatrunek Unny przy wrzodach podudzia	22
" gipsowy	26
Złożenie złamanych kości: uda 3, kości łokciowej 4, goleni 5, kości śródreża 3, kości śród- noża 1, palca 1	17
Wyłuszczenie palców u nogi 3, u ręki 4	7
Odprowadzenie	3
Nekrotomia	5
Sequestrotomia	8
Laparotomia: raka wpustu żołądka (gastroenterostomia) 1, rak odźwiernika i żołądka (gastroen- terostomia) 1, wrzód odźwiernika (resectio ventriculi) 1, anus praeternaturalis 1,	4
Appendicitis	5
Anoplastica z przyczyny atresia ani vaginalis	1
Orchidopexia z przyczyny Ectopia testis	1
Radykalna operacja: hemoroidów 6, wodniaka moszen 3	9
przepukliny pachwinowej 22, przepukliny zapalnej 1	23
Operacja paznokcia wrośn. 5, operacja przetoki odbytu 4, operacja stulejki (incis. dorsal.) 2, rozciecie i wyskrobanie przetok różnych 14	25
Wyłuszczenie nowotworów: a) dobrych: żabki języka 2, kaszaków 9, hygroma praepatell. 5, gruczolaków żółzowych 11, torbieli 2, brodawczaków 4, struma 1, epithelioma 1, papil- loma 1, angioma 1, polyp ucha 1; b) złośliwych: mięsak 3, włókniako-mięsak 1	42
Wydobycie ciał obcych	11
Amputacja sutka z wyluszczeniem gruczolów pachowych, przyczyna raka sutka 1, grzlica sutka 1	2
Punkcja brzucha 2, kanał przy (Meningitis cerebrospinalis epid.) 1, vesicae urinae 1, otoki ropnej jamy (highmorrhii) 1, klatki piersiowej 5	10
Wytyżczkowanie ognisk grzliczych w kościach i częściach miękkich 76, w przetokach zębowych 14 .	90
Otwarcie ropni 97, karbunkułu 1, furunkułu 17, zapalenia tkanki podskórnej 59, dymlenie pachwi- nowych 15, anginy phlegm. 5, anginy migdałka 3, mastitis 2, panaritium 27	226
Wyrwanie zębów z powodu zapalenia okostnej	163
Promienica	9
Wstrzyknięcie zawieriny jodoformowej do stawów i do ropni grzliczych	74
Plastyka ścięgien i redressement z powodu kontraktury palców i stóp	1
Resekcja coxae 1, żebra i pleurotomia z powodu empyema 1	2
Extirpatio venae saphenae 1, excisio aneurysmate arteriae tibial. posticae 1	2
Ligatur ars. 2	2
Tendoraphia	1
Tamponada z powodu krwotoku nosa	5
Zeszycie ran	16
Excochleatio et Plomb. ossea w przypadku osteomyelitis trb. phalangis dig. man.)	1
Razem	811

Przechodząc do sprawozdania z pracy naszej zeszłorocznej musimy stwierdzić, że mimo niezwykle trudnych warunków finansowych, w jakich się konwent znajduje, kroczyliśmy z postępem nauki, niosąc ulgę, ratując zdrowie i życie cierpiącej a materialnie najbiedniejszej warstwie ludności nie tylko Krakowa i okolicy, ale i z dalszych stron kraju i monarchii.

Terapia w nowszych czasach wzbogaciła się w znaczną ilość środków nieraz bardzo dzielnych, których jednak cena jak dotąd jest bardzo wysoka, koszta leczenia przeto muszą się niepomrotnie zwiększać. Zmuszeni bardziej niż w innych szpitalach oglądać się na ceny wszystkiego, na lekarstwa, dzięki wyrozumiałości Zarządu, wcale pieniędzy nie skapiliśmy. I tak np. Mesotan-Tbecyna i inne wyjątkowo tylko chyba dotąd stosowane w szpitalach krajowych, u nas od kilku miesięcy prawie stale skutecznie się stosuje.

Wiedząc jak dalece czystość wpływa i pomaga w leczeniu, staramy się aby wszyscy chorzy (z wyjątkiem przeciwwskazań) raz na tydzień lub częściej się kąpali, w czym znów Zarząd chętnie nam pomógł, urządzając odpowiednio łaźnię, w której nawet w razie potrzeby i pewne zabiegi hydropatyczne wykonywane być mogą.

Wobec obecnych wymagań nauki żaden szpital nie może się obejść bez laboratorium chemiczno-bakteryologicznego; i choć środków było niewiele urządziliśmy takowe, gdzie codziennie kilka analiz rozmaitych wydzielin ustroju się przeprowadza.

Oddział chirurgiczny rozwijał się również bardzo poważnie. — Liczba operacji w porównaniu z r. 1902 wzrosła o 306.

Oprócz leczenia stałych chorych w Szpitalu, nie szczędząc czasu i pracy udzielamy porady lekarskiej w zakresie chorób wewnętrznych, chirurgicznych, ocz i zębów, chorzym przychodnim, których stale coraz więcej się zgłasza.

Dr Stanisław Pareński,

Prof. Uniw. Jag.

Prymaryusz oddz. chorób wewnętrznych.

Dr Adam Langie,

Okulista.

Dr Aleksander Bossowski,

Doc. Uniw. Jag.

Prymaryusz oddz. chirurgicznego.

Dr Jan Frączkiewicz,

Sekundaryusz Szpitala.

Wykaz liczbowy chorych

we wszystkich niżej wyszczególnionych 15 Szpitalach Bonifratrów austriacko-czeskiej
prowincyi zakonnej w r. 1903 przyjętych, leczonych i pielęgowanych.

Miejscowości Szpitali Bonifratrów	Ilość łózek *)	Z roku 1902 pozozo- stało		W roku 1903 przybyło		Między tymi było							Wyszło		Zmarło		Pozostaje w leczeniu na r. 1904		Liczba dni leczenia	
		Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Katolików	Gr.-katol.	Ewangelik.	Starokatol.	Starozakon.	Mahomet.	Pogan	Bezwyznan.	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn	Kobiet	Mężczyzn		Kobiet
Wiedeń założony w r. 1614	280	264	—	5888	—	5413	39	128	—	306	1	—	1	5677	—	210	—	265	—	99580
Walczyce w Dolnej Austr. zał. 1609	60	50	—	1107	—	1085	—	19	—	3	—	—	—	1048	—	43	—	66	—	19249
Kraków zał. 1609 przyłącz. do austr. prowincyi 1865	60	65	—	979	1	936	—	5	—	38	—	—	1	892	1	91	—	61	—	20192
Zebrzydowice w Galicji zał. 1611, przył. do czesko- austr. prowincyi 1797	28	15	9	312	262	572	—	—	—	2	—	—	—	303	258	13	2	14	8	9498
Praga zał. w r. 1620 . .	179	175	—	3877	—	3737	5	66	4	64	—	—	1	3654	—	215	—	183	—	67850
Gorycyja w Nadbrzeżu, pu- bliczny szpital założony w r. 1656	200	213	1	1330	1	1319	6	5	—	1	—	—	—	1176	1	135	1	232	—	79606
Nowe Miasto nad Mett. w Czechach, założony w r. 1692	35	31	—	365	—	359	—	6	—	—	—	—	—	340	—	24	—	33	—	9334
Cieszyn na Szląsku austr. zał. w r. 1700	60	71	—	1029	—	790	1	204	1	31	1	—	1	952	—	86	—	62	—	18261
Prościejów na Morawach, zał. w r. 1739	60	55	—	1306	—	1286	—	10	—	8	—	—	2	1234	—	63	—	64	—	18570
Kukus w Czechach, założ. w r. 1743	18	9	—	146	—	146	—	—	—	—	—	—	—	125	—	20	—	10	—	4686
Berno zał. w r. 1748 . .	62	62	—	1506	—	1469	1	24	—	12	—	—	—	1457	—	51	—	60	—	22657
Berno zał. w r. 1898 . .	148	144	—	33	—	33	—	—	—	—	—	—	—	12	—	20	—	145	—	51854
Letowice na Morawach zał. w r. 1750	24	19	—	346	—	334	10	—	2	—	—	—	—	337	—	9	—	19	—	6395
Wiedeń Dom rekonwale- scentów zał. w r. 1753	65	60	—	743	—	714	—	9	—	20	—	—	—	751	—	9	—	43	—	16553
Linc załoz. w r. 1783 . .	80	87	—	1476	—	1430	—	39	—	7	—	—	—	1393	—	87	—	83	—	31275
Wyzowice na Morawach, za- łożony w r. 1781 . . .	14	16	—	247	4	226	—	24	—	1	—	—	—	234	4	11	—	18	—	4923
Razem	1379	1336	10	20690	268	19849	52	549	5	495	2	—	6	19585	264	1086	3	1358	8	480483
		1346		20958		20.958							19849		1089		1366			
		22.304																		

Wiarogodność powyżej podanych cyfr statystycznych potwierdza

Wiedeń, 1 stycznia 1904.

Fr. Heribertus Kalny

Prowincyał i Wizytator,

Magister Farmacji,

Kawaler orderu Franciszka Józefa.

*) Podczas liczniejszego napływu chorych ustawia się w razie konieczności do użytku większą jeszcze liczbę łózek.

Na zakończenie sprawozdania naszego, streszczamy w głównych zarysach warunki przyjęcia do Zakonu:

Kandydaci powinni mieć nie mniej lat 16, nie więcej nad 35.

Muszą być zupełnie zdrowi i nie mieć żadnych wad fizycznych i umysłowych.

Łagodny i spokojny charakter jest również koniecznym, gdyż praca przy chorych wymaga wielkiej cierpliwości.

Oprócz tego każdy kandydat powinien posiadać metrykę chrztu, świadectwo moralności z właściwego urzędu parafialnego, świadectwo przynależności, oraz świadectwo szkolne.

Wstępujący do Zakonu musi też być wolnym od wszelkich zobowiązań światowych, bez długów i powinności wspierania rodziców i krewnych.

Każdy kandydat, chcący poświęcić się służbie szpitalnej, powinien wstąpić w progi nasze w dobrej intencji zbawienia siebie przez tę pracę, bez żadnych ubożnych korzyści.

Kandydaci powinni wносить podania do Przewielebnego urzędu prowincyalnego Braci Miłosierdzia w Wiedniu II. Taborstrasse 16, lub też do Przeora Konwentu krakowskiego, wymieniając dokładnie imię i nazwisko swoje i rodziców, wiek, miejsce zamieszkania, stopień wykształcenia, dotychczasowe zatrudnienie i **ewentualny pobyt w innym klasztorze.**

